

Ansøgning om forskningsbevilling

"Fortrængningseffekter af løntilskud".

Centre for Economic and
Business Research

Projektbeskrivelse

Privat jobtræning med løntilskud har nærmest fået status af at være en patentløsning både i Danmark og i udlandet. I den hjemlige økonomisk politiske debat argumenteres der f.eks. for løntilskud til arbejdsløse, gamle, indvandrere, efterkommere mfl., alle der har særlige problemer i forhold til arbejdsmarkedet. For eksempel spiller løntilskud en væsentlig rolle i Velfærdskommissionens nylige anbefalinger til, hvordan det danske velfærdssamfund bør indrettes for at håndtere befolkningens aldring fremover.

Der er også dokumentation, der taler for hensigtsmæssigheden af privat jobtræning med løntilskud, idet de fleste undersøgelser af effekter af aktiv arbejdsmarkedspolitik på den individuelle løn og beskæftigelse tyder på, at privat jobtræning med løntilskud er det mest effektive aktiveringstiltag til rådighed.

Der er imidlertid kun lidt viden om, hvorvidt arbejdskraft med løntilskud fortrænger ordinær arbejdskraft fra arbejdsmarkedet. I lyset af den rolle løntilskudstanken spiller og har spillet i den økonomisk politiske debat, er det afgørende, at der udvikles værktøjer til at analysere eventuelle fortrængningseffekter, og at der løbende gennemføres analyser af fortrængning.

Der findes i forvejen få empiriske analyser på området. De kan groft opdeles i tre kategorier: i) spørgeskemaundersøgelser, ii) makroøkonometriske analyser, iii) generelle ligevægtsmodeller. I det efterfølgende vil der blive argumenteret for, at undersøgelsesresultater ikke er tilstrækkelige i forhold til den danske arbejdsmarkedssituation, men at der er behov for nye, mikroøkonometriske analyser af fortrængning.

Spørgeskemaundersøgelser lider af en række svagheder i forhold til analyser af fortrængningseffekter af løntilskud. Først og fremmest er det vanskeligt for respondenterne at vurdere, hvad beskæftigelsen ville have været i en hypotetisk situation, hvor der ikke var adgang til ansættelse med løntilskud. For det andet kan respondenterne have en interesse i at svare på en måde, der stiller løntilskud i et positivt lys, således at de kan blive ved med at drage fordel af dem. En nyere analyse, baseret på spørgeskemaundersøgelser, er Rambøll Management (2005), der finder fortrængningseffekter i størrelsesordenen 6 pct. af de forløb, der analyseres.

Makroøkonometriske analyser generelt lider af det problem, der skyldes simultaneiteten mellem den samlede beskæftigelse og den samlede deltagelse i aktivering på makroniveau. Den aktive arbejdsmarkedspolitik er netop et respons på diverse ledighedsproblemer i en økonomi. Dahlberg og Forslund (2005) er så vidt vides den nyeste makroøkonometriske analyse af

Porcelænsøen
Building 65
2000 Frederiksberg
Copenhagen
Denmark

fortrængningseffekter. De analyserer sammenhængen mellem den samlede ordinære beskæftigelse i svenske regioner og andelen af befolkningen i regionerne, der deltager i forskellige aktiveringsprogrammer. Hvis der er en negativ kausalitet fra deltagelsen i aktiveringsprogrammer til den samlede beskæftigelse, opfattes det som belæg for fortrængning. Dahlberg og Forslund (2005) finder belæg for fortrængning i størrelsesordenen 66 pct., således at hver gang 100 personer ansættes med tilskud, fortrænger det 66 fra ordinær beskæftigelse.

Generelle ligevægtsanalyser har mange fordele i forhold til de ovennævnte to typer analyser, men forudsætter et stort forarbejde i form af estimation af de nødvendige parametre til simulation af modellerne. En nyere generel ligevægtsanalyse af fortrængningseffekter er Lise mfl. (2005). De konstruerer en generel ligevægtsmodel, hvormed de simulerer effekterne af løntilskudsprogrammer, som de udformed i bl.a. USA og Storbritannien. De simulerede effekter testes imod resultaterne fra sociale eksperimenter foretaget i Canada. Lise mfl. (2005)s resultater tyder på, at forskellige former for fortrængning har stor betydning. I en cost-benefit-analyse af Lise mfl. (2005) opstår et samfundsmæssigt underskud af løntilskudsordningerne, når der tages højde for generelle ligevægtseffekter.

Dette projekt anvender en fjerde strategi. I projektet foretages mikroøkonometrisk analyse af fortrængning på baggrund af match af oplysninger om individuelle deltagere i løntilskudsordninger og oplysninger om de virksomheder, der ansætter personer med løntilskud. Det teoretiske grundlag for analysen kan følge Dahlberg og Forslund (2005). Ved at foretage analysen på mikrodata undgås imidlertid simultanitetsproblemerne i Dahlberg og Forslund (2005)s analyse, som følger af, at den samlede ordinære beskæftigelse påvirker antallet af personer i aktivering. Denne metodiske landvinding vurderes at kunne medføre publikation i internationale field journals, og analysens relevans for den danske økonomisk politisk debat kan klart føre til formidlingsaktiviteter i danske tidsskrifter.

Projektet løber fra 1. oktober 2007 til 1. april 2007. Først indsamles data for en repræsentativ stikprøve af danske virksomheder fra Danmarks Statistiks firmastatistik. For den repræsentative stikprøve indsamles oplysninger om virksomhedernes generelle økonomiske forhold: omsætning, selskabsform, eksport, varekøb, branche og bopæl. Herudover tilknyttes oplysninger om virksomhedernes beskæftigelsesstruktur fra IDA-databasen: uddannelsesniveau, erhvervs erfaring, stillingsbetegnelse, arbejdsfunktion, etnisk herkomst, køn, løn mv. for samtlige ansatte i virksomhederne i stikprøven. Ansatte i privat jobtræning med løntilskud identificeres ved hjælp af en kobling mellem IDA, AMFORA og COR (eller CON).

Litteratur

Dahlberg, M. and A. Forslund (2005): Direct Displacement Effects of Labour Market Programmes. *Scandinavian Journal of Economics* 107(3), pp. 475-494.

Lise, J., S. Seitz and J. Smith (2005): Equilibrium Policy Experiments and the Evaluation of Social Programs. Working paper.

Rambøll Management (2005): *Undersøgelse af mulig fortrængning af ordinært ansatte ved brug af aktivering med løntilskud*. Arbejdsmarkedsstyrelsen, København.

Projektdeltagere og budget

Samlet budget	kr. 314.000
Specifikation af budget	
Svend Jespersen (CEBR)	1 md. a kr. 44.000
Jakob Roland Munch (KU, EPRU og CEBR)	2 mdr. a kr. 40.000
Lars Skipper (AKF)	1 md. a kr. 40.000
Data	kr. 150.000